

Tadqiqot.uz

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ

МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ

2021

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

30 IYUN
№29

CONFERENCES.UZ

22. Axunova Sayyora Xasanovna LEXICAL GAMES DURING ENGLISH CLASSES	49
23. G'ulomova Nargiza Sa'dullayevna ALISHER NAVOIYNING FARZAND TARBIYASIDAGI FALSAFY QARASHLARI	51
24. Namozova Dilnoza Berdimurotovna INFORMATION TECHNOLOGIES IN LEARNING ENGLISH	53
25. Tillayeva Nigora Erkinovna ONA TILI DARSLARIDA KO'RGAZMALI QUROLLARNING AHAMIYATI	55
26. Allaberdiyeva Durdona TARIXY HAQIQAT VA BADIY MAHORAT	57
27. Badalova Shohsanam Qahramon qizi PROBLEM-BASED SITUATIONS AS A METHOD OF TEACHING FOREIGN ORAL SPEECH AT ACADEMIC LYCEUMS	59
28. Darvishova Gulchehra Kenjabayevna THE ISSUE OF GENDER IN THE NOVEL "VILLETTE" BY SHARLOTTE BRONTE	62
29. Gulrux Rahimova SODDA GAP MULOQOT BIRLIGI SIFATIDA	64
30. Hatamqulova Shokhista, Rapiqjonova Sehriyo WAYS OF TEACHING HIGHER EDUCATION STUDENTS ON THE BASE OF CEFR REQUIREMENTS	66
31. Jumaniyazova Nasiba Ravshanovna, Ismailova Dilnoza Sotimbayevna ALISHER NAVOIYNING LINGVISTIK QARASHLARI	68
32. Isroilova Nargiza Xusniddinovna MADANIYATLARARO MULOQATNI SHAKLLANTIRISHDA CHET TILLARINING O'RNI (KOMMUNIKATIV DIDAKTIKA METODI MISOLIDA)	70
33. Jarilkasinova Gulnaz Hodjabayevna PROBLEMS IN MIXED-ABILITY CLASSES	73
34. Jumaniyazova Nasiba Ravshanovna, Begliyev Reymbergen ABUL QOSIM MAHMUD AZ-ZAMAXSHARIYNING SHARQ FILOLOGIYASIDAGI O'RNI	75
35. Isroilova Nargiza Xusniddinovna NUTQ ODOBINING SHAKLLANISHIDA TIL VOSITALARINING O'RNI	77
36. Xatamqulova Shoxistaxon, Sattarova Saidaxon Mashrabjon qizi COMPARATIVE ANALYSIS OF COMPOUND SENTENCES IN GERMAN LANGUAGE	80
37. Shamuratova gulparsha QORAQALPOQ ADABIYOTINING BUYUK NAMOYONDASI	82
38. Shavqiyeva M.S. GAZETA MATNLARIDAGI LEKSIK BIRLIKLAR VA SO'Z BIRIKMALARINING TARJIMA MASALALARI	83
39. Xo'jayev Dilshod G'ayratovich, Xolboboyeva Adolat Akramovna ITIMOY ALOQA TIZIMIDA O'ZBEKCHA-INGLIZCHA MASHINA TARJIMASI	85
40. Гаппова Шахноза Махмудовна ЗАКАРИЯ ТАМЕР "РАНДА" ХИКОЯСИНИНГ МАВЗУЛАР КЎЛАМИ ВА ОБРАЗЛАР СИЛСИЛАСИ	87
41. Мустафаева Дилором Норбековна ИЗУЧЕНИЕ ПРАВ И ОБЯЗАННОСТЕЙ ЧЕЛОВЕКА НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА	91
42. Исроилова Нургиза Хусниддиновна TA'LIM TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR VA INKLYUZIV TA'LIM	93
43. Менглиева Сунбула Савранбековна ЎЗБЕК-ИНГЛИЗ ТИЛЛАРИДА ҲАРБИЙ СОҲАГА ОИД ТЕРМИНЛАРНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ	96
44. Мустафаева Дилором Норбековна ИДЕНТИФИКАЦИЯ И ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ СИНОНИМОВ	98

ALISHER NAVOIYNING FARZAND TARBIYASIDAGI FALSAFIY QARASHLARI

G'ulomova Nargiza Sa'dullayevna
Navoiy viloyat xalq ta'limi xodimlarini
qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish
hududiy markazi "Tillarni o'qitish metodikasi"
kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqola Alisher Navoiyning nasriy va nazmiy yo'nalishda yozgan har bir asari yoshlarimiz tarbiyasi, ularning har tomonlama yetuk va komil insonlar bo'lib yetishishlari uchun muhim vosita ekanligi haqida yozilgan. Inson hayotida uchrashi mumkin bo'lgan turli holatlarda o'zini chin inson sifatida tutishi va xalqiga foydasi tegadigan inson bo'lishi uchun ham Navoiyni qayta-qayta o'qishi kerakligi bayon etilgan.

Kalit so'zlar: an'ana, ijod, tafakkur, doston, obraz, adabiyot, qadriyat.

Har qaysi millatning ma'naviyatini uning urf-odatlarini, an'analarini, hayotiy qadriyatlaridan ayri holda tasavvur etib bo'lmaydi. Ma'naviy meros eng muhim omillardan biri bo'lib xizmat qiladi. Har bir xalq adabiyotini eng yuksak cho'qqilarga yuksaltiradigan daho ijodkorlar bo'ladi. Ularning ijodiyoti qancha vaqt, zamon o'tmasin, hech qachon eskirmaydi va millatni ruhlantiradigan g'oyaviy-badiiy qimmatini yo'qotmaydi. Alisher Navoiy xuddi shunday buyuk ijodkorlardan hisoblanadi. Mamlakatimizning Birinchi Prezidenti Islom Karimov ta'kidlaganidek: "Alisher Navoiy xalqimizning ong va tafakkuri, badiiy madaniyati tarixida butun bir davrni tashkil etadigan buyuk shaxs, milliy adabiyotimizning tengsiz namoyandasi, millatimizning g'ururi, sha'nu sharafini dunyoga tarannum qilgan o'lmas so'z san'atkoridir".

Mutafakkir shoir ijodiyotini o'rganish bevosita millat tarixi, madaniyati, badiiy zavqi, ruhoni-yati va urf-odatlarini chuqurroq bilishga keng yo'l ochadi. Navoiy asarlarida ijtimoiy adolat, tenglik va shaxs erki masalasi alohida yuksak mahorat bilan ochib berilgan. Adolat g'oyasi faqatgina shohlarga nisbatan emas, balki butun jamiyatning ma'naviy va siyosiy holatlarga nisbatan ham ifodalanadi. Navoiy ijtimoiy tenglikni targ'ib etar ekan, yer yuzidagi xalqlar o'rtasidagi do'stlikni mustahkamlash masalasiga katta ahamiyat beradi, urushga qarshi turib, shaxs erki daxlsizligini uqtiradi. Navoiy asarlarida davrning xilma-xil muammolarini yechish yo'llari rangbarang va benihoyat boy obrazlar orqali badiiy ifodalangan bo'lib, ularda shoirning odam haqidagi ideali, ma'naviy-axloqiy konsepsiyasi o'z aksini topadi. Alisher Navoiy o'z asarlarida inson yaralmishlar ichra eng aziz xilqat ekanligi, unga yaratgan tomonidan benazir aql-u hush, nutq va farosat, bilim, tajriba, qalb-u his baxsh etilganligini, u o'zining tafakkur va nutq qobiliyati bilan boshqa mavjudotlardan yuqori turishi va bu ayni vaqtda unga mukarramlig-u sharaf bag'ishlashini, yer yuzini obod qilish va uni boshqarib turishi uchun unga kuch-qudrat hadya etilganligini ta'kidlaydi va har bir inson ilm va hunar egallashni shior qilib, umrini besamar o'tkazmasligi kerakligini ta'kidlaydi.

Shu bilan birga asarlaridagi obrazlar tavsifida insonni yanada yuksak pog'onaga ko'taradigan go'zal axloqiy fazilatlar: qalbiy oliyjanoblik, saxovat va do'stlik, vatanparvarlik va mehnatsevarlik kabi axloqiy sifatlarni oily darajada tasvirlab, har bir inson o'zi va o'zgalar hayotida yaxshilik bilan iz qoldirishiga da'vat etadi:

Bu gulshan ichra yo'qtur baqo guliga sabot,

Ajab saodat erur, yaxshilik bila chiqsa ot.

"Xamsa" dostonida do'stlik, atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat ham o'ziga xos tarzda tarannum etilgan. Haqiqiy do'stlikning oliy namunalarini Shopur, Navfal, Farrux va Axiy kabi obrazlarda namoyon bo'ladi. Ular kamtar, sadoqatli do'st bo'lib, kim bilan do'st tutinsalar, uning kimligi, ya'ni millat va e'tiqodi, mansab va boyligidan qat'iy nazar oxirigacha unga sodiq qoladigan do'stlar timsolidir.

"Farhod va Shirin" dostonida axloqiy qadriyatlar: poklik, hayo, vafo, saxovat, halollik ham o'z ifodasini topgan.

Demon, ham ko'ngli poku ham ko'zi pok,

Tili poku so'zi poku o'zi pok.

Buyuk alloma ilm olish tamoyillarini o'z davrida to'g'ri ifodalab, hatto ilm tizimini belgilab beradi, ya'ni o'quv muassasasida o'qish, olim, hunarmand, ustozlarga shogird tushishni yoki mustaqil holda ilm olishni tavsiya etadi.

Navoiy yaxshi muomala va samimiy munosabat mazmunidagi shirin soʻz qalblarga sevinch bagʻishlaydi deb, soʻz qudratini benihoya ulugʻlagan va oʻz davridayoq hayotlik chogʻidayoq sinab koʻrgan ulugʻ siymodir. Bu xususida alloma shunday yozadi:

Soʻzdurki, nishon berur oʻlikka jondin,

Soʻzdurki, berur jonga xabar jonondin.

Insonni soʻz ayladi judo hayvondin,

Bilkim, guhari sharifroq yoʻq ondin.

Demak, insonning tirikligidan nishona ham soʻz, oshiqlar qalbidagi ishq-muhabbatni tarannum etuvchi ham soʻz, hayvonot olamidani insonni ajratib turuvchi ham soʻz-ekanini uqtirarkan, undanda goʻzal va latifroq narsa yoqligiga ishontiradi. Navoiy soʻz guharini, uning qadr-qimmatini va goʻzalligini, inson ruhida jon kabi muhimligini taʼkidlaydi.

Ulugʻ mutafakkirning ulkan ijodini dengizga qiyoslash mumkin. Unda dur-u javohirlar behisob, biz undan bir qatrasinigina bayon etoldik xolos. Hazrat Navoiyning bebeho merosidan xalqimizni, ayniqsa yoshlarimizni qanchalik koʻp baxramand eta olsak, milliy maʼnaviyatimizni yuksaltirishda, jamiyatimizda ezgu insoniy fazilatlarni kamol topishida shunchalik maʼnaviy qurolga ega boʻlamiz. Sababi mutafakkir asarlarida yuksak nafosat bilan kuylangan umuminsoniy fazilatlar bugungi kunda ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ulugʻ mutafakkir asarlari nafaqat zamondoshlarimizga, balki keyin keladigan avlodlarga ham hayotdan, yashash ilmidan, umuminsoniy qadriyatlardan saboq beradi. Navoiy asarlari bugungi kunda yoshlarni milliy istiqlol gʻoyalarga sadoqat ruhida tarbiyalashga, ularda vatanparvarlik, insonparvarlik, xalqparvarlik, burchga sadoqat, mehr-muhabbat tuygʻularini kamol toptirishga, yosh avlod qalbidagi Vatanga boʻlgan muhabbat hissini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. Alisher Navoiy. 6-jild. Hayrat ul-abror. T.: "Fan", 1993
2. Alisher Navoiy. Mukammal asarlar toʻplami. 20 tomlik. Xamsa: Farhod va Shirin. – T.: 1991-yil
3. Imomnazarov M., Eshmuhammedova M. Milliy maʼnaviyatimiz asoslari. T.: 2012-yil
4. Yoʻldoshev Q. Adabiyot oʻqitishning ilmiy-nazariy asoslari. T.: 1996.
5. Komilov N. Tasavvuf va badiiy ijod. "Yoshlik" jurnali

doi http://doi.org/10.26739/online_29

IYUN
2021
CONFERENCES.UZ

SERTIFIKAT

G'ULOMOVA NARGIZA SA'DULLAYEVNA

ALISHER NAVOIYNING FARZAND TARBIIYASIDAGI FALSAFIY
QARASHLARI

O'ZBEKISTON OLIMLARI VA YOSHLARINING INNOVATSION ILMIY-AMALIY TADQIQOTLARI

ma'vusidagi Respublika 29-ko'p tarmoqli
ilmiy konferensiyasida «FAOL ISHTIROKI»
uchun taqdirlanadi.

Tadqiqot.uz direktori
N. Hajanova

TADQIQOT.UZ